

Změny v bankovníctví ČR

Dne 20.června 2005 se poprvé sešla Expertní skupina pro otázky bankovního sektoru. Tato expertní skupina je složena ze zástupců spotřebitelů, bankovního sektoru, Poslanecké sněmovny, České národní banky a Ministerstva financí. Předmětem jejich setkání se stala diskuse o návrzích změn fungování bankovního sektoru a srovnáních podmínek v jednotlivých sektorech finančního trhu. Výsledkem práce Expertní skupiny bylo vytvoření dokumentu obsahujícího přehled doporučených změn, kterými by měl bankovní sektor projít, včetně harmonogramu, ve kterém by se měly tyto změny uskutečnit.

Bylo také rozhodnuto, že některé změny budou muset být provedeny **zákonem**. Základním důvodem pro využití zákona je nutnost nastavit jasnou vymahatelnost práv a povinností. Veškeré legislativní návrhy je MF povinné zveřejňovat a konzultovat tak, jak to již činí u ostatní legislativy finančního trhu, včetně veřejné diskuse.

Změny, které uvedený dokument stanovuje se týkají následujících oblastí:

1. Transparentnosti informací a služeb

- **Jednotná terminologie ceníků při popisu operací a produktů**

Česká bankovní asociace se zavázala vytvořit návrh jednotné terminologie 30-40 základních bankovních operací a produktů tak, aby se v cenících u základních operací a produktů využívaly stejné názvy a jednotlivé položky ceníku byly seříděny dle jednotné struktury.

- **Uvádění celkové ceny operací**

V zájmu zvýšení transparentnosti by banky měly povinně v ceníku uvádět cenu za celou operaci a ne za její jednotlivé části s využitím jednotné terminologie položek (Ceníky bank často místo celkové ceny rozdělují cenu za určitou operaci do několika částí - například místo celkové ceny za převod peněz do jiné banky si klient musí sám v různých částech ceníku najít cenu za převod, cenu za použití určitého kanálu a cenu za účetní položku).

- **Zpřístupnění ceníku**

Základem transparentnosti je jednoduchý přístup k cenovým informacím, v případě bankovních služeb ke kompletnímu ceníku.

- **Jednotná databáze ceníků**

Základní překážkou srovnatelnosti nabízených cen je nedostatek informací na jednom místě. Je tedy třeba vytvořit jednotné místo pro prezentaci ceníků všech bank v jednotném formátu, kde by bylo zároveň možno s těmito ceníky dále pracovat a srovnávat je.

- **Povinné informování veřejnosti o změnách ceníku**

Je tedy třeba stanovit povinnost o každé změně ceníku vedle písemné informace klientům o obsahu a datu účinnosti změny informovat také standardizovanou formou ČNB, která by tyto informace zveřejňovala na svých internetových stránkách.

- **Ceník součástí smlouvy**

Ujednání o ceně je podstatnou součástí smlouvy, a proto by banka měla být povinna přiložit ke smlouvě ceník za sjednané služby platný v okamžiku uzavírání smlouvy.

- **Dopady změny ceníku**

Změna ceníku by měla být v období tří měsíců od vyhlášení změny důvodem pro rozvázání smlouvy bez jakýchkoliv poplatků a penalizací (týká se běžných účtů a s nimi souvisejících produktů, nikoliv produktů úvěrových). Spolu se zasláním informací o změně musí být klient též jasně a srozumitelně poučen o svých právech a postupech pro jejich využití.

- **Informování klientů o konkrétních dopadech změny ceníku**

Součástí písemně zasílané informace o změně ceníku každému klientovi by měla být informace o tom, kde může klient získat informace o konkrétním dopadu oznamovaných změn. Tato informace by měla být pro spotřebitele zdarma dostupná na vyžádání na pobočce, pro uživatele elektronického bankovníctví a internetu i on-line.

- **Kodex práv klientů**

Řada sporů mezi klienty a finančními institucemi vzniká z neznalosti práv spotřebitelů. Standardním řešením je vytvoření Kodexu práv klienta, který by jasně definoval základní pravidla vztahu klienta a banky, zavazoval banky k určitému postupu při informování klientů a vyřizování jejich stížností a informoval o možnostech klienta stěžovat si na postup banky v případě jakýchkoliv nesrovnalostí

- **Definice propočtů a ukazatelů**

Větší transparentnosti trhu prospívá jednoznačná srovnatelnost prezentovaných výsledků. Měla by proto být stanovena jednotná metodika pro výpočet základních ukazatelů (například úrok, RPSN, zhodnocení penzijních fondů a podobně).

2. Mobility klientů

- **Povinný přestupní servis**

Banky by měly připravit systém, ve kterém klient pouze podepíše smlouvu o novém běžném účtu a zároveň udělí nové bance plnou moc ke zrušení starého účtu a převedení všech trvalých plateb a inkas. (netýká se úvěrů).

- **Výstupní poplatky a zpoplatnění souvisejících služeb**

Doporučuje se zrušení veškerých výstupních poplatků (jak již v zájmu posílení své konkurenceschopnosti některé banky učinily). Zároveň je potřeba ošetřit poplatky za operace související se zrušením účtu – zpoplatnění rušení trvalých příkazů, převodu/výběru konečného zůstatku a podobně tak, aby byl upraven celý proces rušení účtu, ne jen jedna z položek v sazebníku. Expertní skupina pro bankovníctví (kromě zástupce ČBA) tento požadavek podpořila a doporučila spotřebitelským organizacím pravidelně vyhodnocovat podmínky bank pro rušení účtu.

- **Přenositelnost čísla účtu**

Hlavní překážkou přechodu k jiné bance zejména u podnikatelů jsou náklady spojené se změnami čísla účtu na firemních dokumentech. Podobně jako v telekomunikačním sektoru je proto v zájmu posílení konkurence zavést přenositelnost čísla bankovního účtu v souladu s debatou probíhající v rámci Evropské unie. Jde o požadavek, který se mimo jiné opět objevuje v Zelené knize Evropské komise pro politiku finančního trhu pro léta 2005 až 2010. Tato oblast je však v České republice prozatím odložena (Expertní skupina bude sledovat její vývoj v EU).

3. Další oblasti

Např. ceny balíčků a kombinovaných produktů, výpisů z účtů a jejich způsobu zasílání, reklamních standardů, informování o stížnostech klientů, srovnání regulatorních podmínek v jednotlivých sektorech apod.

Dne 27. září 2006 Ministerstvo financí ČR také předložilo vládě k projednání návrh zákona o změně zákonů v souvislosti se stanovením kapitálových požadavků na banky, spořitelny a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz a obchodníky s cennými papíry. Jedná se o implementaci směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES, které jsou evropskou adaptací dohody o kapitálových požadavcích označované jako Basel II.